

η φωνή της Φυλακτής

●●● ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΦΥΛΑΚΤΗΣ ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ ●●●

Διευθυντής: Ηλίας Δ. Παπαδούλης
Υπεύθυνος Συντάκτης: Βασίλειος Γ. Αλεξίου

Γραφεία: Ιασίου 8 ΑΘΗΝΑ
Τηλέφωνο: 7224528

Ιούλιος 1984
Έτος 2 αριθ. φύλλου 7

Ο ΑΠΟΗΧΟΣ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Με την ευκαιρία των εκλογών τον περασμένο μήνα βρεθήκαμε, οι της διασποράς Φυλακτιώτες, στο χωριό μας, προκειμένου να ασκήσουμε το εκλογικό μας δικαίωμα.

Τώρα που τέλειωσαν οι εκλογές, μπορούμε να εκφράσουμε τη δική μας άποψη πάνω στις μικροσυζητήσεις γύρω από τις εκλογές, γιατί η απλή και άχρωμη, λειψή, πολλές φορές, μεταφορά ειδήσεων του χωριού δεν πετυχαίνει τίποτε άλλο από το να δημιουργούνται μικροπαρεξηγήσεις και ατέρμονες συζητήσεις.

Ο Σύλλογός μας καθώς και το όργανό του «η Φ. της Φ.» έχει έξω από τους σκοπούς και τους στόχους του την όποια κομματική τοποθέτηση, σε αντίθεση με τα μέλη του, που είναι ελεύθερα για οποιαδήποτε τοποθέτηση, αρκεί να μη γίνεται μέσω του συλλόγου.

Έτσι είδαμε στο χωριό μας πολιτισμένα ο ένας αδελφός να υποστηρίζει στις συζητήσεις του το Α κόμμα και ο άλλος το Β κόμμα. Ήρεμα όμως και σμαλά την Κυριακή στις 17.6 ο καθένας ψήφισε το κόμμα που πίστευε πως τον εκφράζει, και το τελικό αποτέλεσμα (βλέπε 4η σελίδα) το αποδεικνύει περίτρανα. Αυτή άλλωστε είναι και η πεμπτοσύνη της Δημοκρατίας.

Όμως οι εκλογές, είναι τροφή για κάθε Έλληνα ψηφοφόρο. Αν δεν συζητήσει, δεν φωνάξει, δεν ζητωκραυγάσει, δεν οξύνει τη συζήτηση, δεν μικροπαρεξηγηθεί —χωρίς να φθάσει στα άκρα— δεν θα ευχαριστηθεί εκλογές.

Έτσι την επομένη των εκλογών οι μικροπαρεξηγήσεις... πάνε περίπατο και ξεχνιούνται και νικητές και χαμένοι πίνουν —και μπράβο τους— μαζί το τσιπουράκι τους, (πλην μικροεξαιρέσεων).

Πιστεύοντας ότι, μόνο όλοι μαζί, ενωμένοι πάνω από μικροπαρεξαιρέσεις, μικροπολιτικές, συντεχνιακές επιλογές μπορούμε σαν ολιγομελής Σύλλογος να πάμε μπροστά, «η φωνή της Φυλακτής» θα μοχθήσει για να σμιλευτεί αυτή η ενότητα στις καρδιές όλων, για να βγει η συνολική δραστηριότητα και να γίνουν οι συλλογικές αποφάσεις πραγματικότητα.

Φιλοδοξία μας είναι να είμαστε πραγματικά ανεξάρτητοι, από τις όποιες κομματικές ή άλλες επιλογές, όχι γενικόλογα με φραστικές διατυπώσεις, αλλά από την πιστή έκφραση της πραγματικότητας.

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΚΙ' ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΑ

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΣΤ' ΑΣΠΡΑ ΛΙΘΑΡΙΑ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΣΤΕΦ. ΠΑΠΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥ

Αξέχαστο θα παραμείνει στη μνήμη για πολλούς, Αγραφιώτες κυρίως, το πανηγύρι που γίνονταν στις 23 Αυγούστου, στην τότε τοποθεσία «'Ασπρα Λιθάρια» που σήμερα κατακλύζεται από τα νερά της Λίμνης Μιέγδοβα ή Ταυρωπού ή ΠΛΑΣΤΗΡΑ. Γυρίζοντας εδώ και 30 χρόνια πίσω, ο Αγραφιώτης ή ο Νεβροπολίτης, θα θυμάται το λαμπρό εκείνο πανηγύρι «στ' άσπρα Λιθάρια» γιατί παρουσίαζε μια θεαματική εικόνα από την παρουσία πλήθους κόσμου και κυρίως ατόμων της αγροτιάς.

Οι μεγαλύτεροι, φυσικά, θα νοσταλγούν εκείνα τα χρόνια, αφού τώρα σαν κινηματογραφική ταινία θάβρονται στο νου τους, πως στο πανηγύρι εκείνο, άφησαν ένα κομμάτι από τη ζωή τους, έχουν μια ανάμνηση, ίσως να διασκέδασαν μια Αυγουσιάτικη βραδιά παρέα με φίλους και συγγενείς σε κάποια πρόχειρη λαϊκή Ταβέρνα με τα κλαρίνα και τα βιολιά.

Έφεραν ζωντανά για να τα πωλήσουν, ή αγόρασαν προικιά για τα κορίτσια τους ή έτυχαν σε κάποια χαρά, που πρόσφερε εκείνο το λαϊκό πανηγύρι ή παζάρι.

Οι νεότεροι σήμερα, που τότε ήταν νέοι, ίσως θα νοσταλγούν εκείνη την εποχή, την γεμάτη λεβεντιά και χάρη, φέρνοντας στο νου το γνωστό δημοτικό τραγούδι: «Νάταν τα νιάτα δύο φορές τα γέρατα καμίνια, να ξανανοιώσω μια φορά, να γίνω παλλικάρι...».

Ο ήχος αντηχούσε σ' όλη την περιοχή, αφού ο αέρας σκόρπαγε την φωνή κλαρίνου και βιολιού στα γύρω χωριά που ανήκαν στον τέως Δήμο Νεβρόπολης, όπως ο Μεσενικόλας, ο Άγιος Γεώργιος, το Βλάσδο, το Βουνέσι, η Κερασιά, η Μπεξιούλα, το Νεοχώρι, η Πορτίτσα, το Σερμενίκο και το Στούγκο.

Τα χωριά αυτά, μαζί με άλλα ο-

ρεινά της Πίνδου, αποτελούσαν τα λεγόμενα ΑΓΡΑΦΑ.

Όπως αναφέρει ο Σεραφεύμ Τσιτσάς στο βιβλίο του «ΑΓΡΑΦΑ», πήραν αυτή την ονομασία πολύ πριν από την Τουρκοκρατία και συγκεκριμένα τον 8ο αιώνα μ.Χ. την εποχή της Θρησκευτικής Μεταρρύθμισης, σύμφωνα με όσα αναφέρει ο Βυζαντινός χρονογράφος Μιχαήλ Ψελλός.

Την εποχή της Εικονομαχίας ο Αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Κορρώνυμος (741 — 775 μ.Χ.) θέλοντας να πληροφορηθεί αν έχουν εκτελεσθεί οι διαταγές του, για την αφαίρεση των εικόνων από τους ναούς, έστειλε Εξάρχους στις διάφορες επαρχίες.

Αυτοί που πήγαν στη Θεσσαλία διεπίστωσαν ότι οι κάτοικοι της πεδιάδας είχαν συμμορφωθεί με τις αυτοκρατορικές αποφάσεις. Όταν όμως προχώρησαν στην ορεινή περιοχή, είδαν ότι οι εικόνες παρέμειναν στη θέση τους.

Οι ορεινοί, φύσει συντηρητικοί και δεμένοι στα πάτρια, όχι μόνο δεν ήθελαν να ακούσουν τίποτα από τις συστάσεις των εικονομάχων απεσταλμένων, αλλά τελικά τους έπιασαν και τους σκότωσαν ως ασεβείς και ιερόσυλους.

Όταν έφτασε στην Πόλη η είδηση, οργίστηκε ο αυτοκράτορας και διέταξε και διέγραψαν την ανυπόστατη αυτή ορεινή περιοχή της Δυτικής Θεσσαλίας από τους χάρτες της Αυτοκρατορίας. Έτσι πήρε η περιοχή τόνομα ΑΓΡΑΦΑ.

Αλλά και στην εποχή της Τουρκοκρατίας, χάρις στα ειδικά προνόμια, ο ορεινός όγκος παρέμεινε ουσιαστικά Άγραφος στα χαρτιά των Τούρκων.

Με τη συνθήκη του Τσαμασίου στις 10 Μάη 1525 οι Αγραφιώτες

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η κ. Λουκία σύζυγος Θωμά Παν. Παπαδούλη γέννησε κορίτσι.

Η «Φ. της Φ.» εύχεται στους γονείς να τους ζήσει.

ΓΑΜΟΙ

Παντρεύτηκαν οι παρακάτω χωριανοί στους οποίους ευχόμαστε να ζήσουν και να ευτυχήσουν.

Ο κ. Γρηγόρης Σωτ. Πρίτσας με τη δίδα Ερμιόνη Δ. Βασιλάκου.

— Η δίδα Βασιλική Παν. Τζίρου με τον κ. Ιωάννη Βασιλείου.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Η «Φ. της Φ.» εκφράζει τα συλλυπητήριά της προς τις οικογένειες των προσφιλών μεταστάντων συγχωριανών μας.

Γεώργιο Αναστ. Παππή (ετών 84) κηδεύτηκε στην Αγριά Βόλου.

— Χρήστο Ιωάν. Ραμούζη

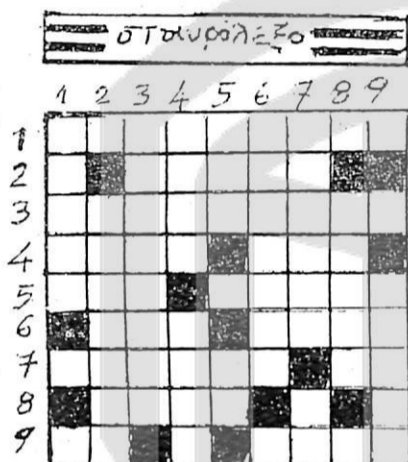
(ετών 72) κηδεύτηκε στα Τρίκαλα.

— Μήτσιο Γεωργ. Βασιλάκο (ετών 58) κηδεύτηκε στη Φυλαχτή.

— Ολυμπιάδα Ιωαν. Βούζα κηδεύτηκε στη Φυλαχτή.

ΕΥΧΕΣ

Ο κ. Χρηστάκης Ηλ. Τσιαμαντάς με ευχαριστήριο επιστολή του, συγχαίρει τον Εξωρ. Σύλλογο Φυλαχτής Καρδίτσας για το γαμήλιο δώρο (10.000 δρχ.) που έκαμε ο σύλλογος στο γάμο της ανεψιάς του Ελευθερίας Αν. Παπαδημητρίου.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. Περιοχή που κατακλύσθηκε από τη Λίμνη Ταυρωπού.
2. Η όρασή του παροιμιώδης.
3. Παλιά ονομασία του χωριού μας.
4. Καλοκαιρινά φρούτα — Αρχαία θεά.
5. Συμπεραίνει — Την απλώνουμε για ξεκούραση.
6. Χρονική περίοδος — Αναφορική αντωνυμία.
7. Ασήμαντος — Όμοια σύμφωνα
8. Μόλις ακριβώς... στο...
9. Ξενική άρνηση — Τόπος προσευχής.

ΚΑΘΕΤΑ

1. Στην καθαρεύουσα η πάπια.
2. Ρωμαλέο, υγιές.
3. Οδηγεί μικρό πλεούμενο.
4. Μικρός χείμαρρος — Ανατολικός αναστεναγμός
5. Αρχικά οργανισμού — Ξένη συμφωνία.
6. Ο... οφεί ξεγέλασε την Εύα του Παραδείσου.
7. Θεός των αρχαίων Αιγυπτίων — Μουσική νότα.
8. Μεγάλο ξύλινο δοχείο.
9. Χαρτί της τράπουλας που, γαμά φορά, βγαίνει... και από το μανίκι.

Η λύση στη σελίδα 3

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΠΟΥ ΠΗΡΑΜΕ

Αναστ. Δ. Τσιαμαντάς	1.000
Θεοφ. Σ. Κυριτσάς	1.000
Βασ. Αν. Αλεξίου	1.000
Νικ. Δ. Τσιαμαντάς	1.000
Παν. Γ. Παπαδούλης	1.000
Βασ. Χρ. Διαμαντής	1.000
Δημ. Β. Βούζας	1.000
Χαρ. Δ. Κερασιώτης	1.000
Θωμ. Γ. Γιαννάκος	1.000
Λενιώ Α. Κυριτσά	500
Νικ. Χρ. Νικολής	500
Παν. Α. Γιαννάκος	500
Θωμ. Αν. Κυριτσάς	500
Αναστ. Ι. Παπής	500
Βασ. Αθ. Ξηροφώτος	500
Θεοφ. Β. Σιάτρας	500
Ιωάν. Αθ. Αποστολακούλης	500
Θωμ. Ι. Τσιαμαντάς	500
Παν. Ι. Τσιαμαντάς	500
Σωτ. Α. Τσιαμαντάς	500
Βασ. Χ. Φώτος	500
Στεφ. Β. Αποστολακούλης	500
Περ. Χ. Αλεξίου	500
Αναστ. Ηλ. Φώτος	500
Παναγ. Δημ. Τσιαμαντάς	500
Κων. Αναστ. Αλεξίου	500
Γρηγ. Αν. Φώτος	500
Χρυσ. Ηλ. Τσιαμαντάς	500
Σωκρ. Ι. Μηλαράς	500
Αναστ. Β. Σιάτρας	1.000
Θωμ. Π. Ξηροφώτος	1.000
Στεφ. Γ. Παπαντώνης	1.000
Λαμ. Β. Γανιάς	1.000
Γεωργ. Αν. Μηλαράς	1.000
Κατερίνα Ι. Μαυρουδή	1.000
Οδυσ. Ζαζανάλος	500
Ευάγ. Ηλ. Τσιαμαντάς	500
Γεωργ. Δ. Μαντζιάρας	400
Βασ. Ν. Σιάτρας	400
Αλεξ. Σ. Σβάρνας	400
Βασ. Ι. Πλιάτσικας	300
Θωμ. Αντ. Μαγαλιός	300
Χρ. Ηλ. Κυριτσάς	300
Βασ. Παν. Μηλαράς	200
Αναστ. Αθ. Αποστολακούλης	200
Γεωργ. Ι. Παπής	200
Αλκιβ. Δ. Παπής	200
Άγγελος Γ. Γιαννάκος	200
Γεωργ. Αν. Νικολής	200
Χρ. Φ. Γωγούλης	150
Ηλ. Δ. Πλιάτσικας	100
Λαμ. Κ. Ξηροφώτος	100
Νικ. Γ. Μαντζιάρας	50
Γρηγ. Δ. Πλιάτσικας	50
Χρ. Ν. Γωγούλης	50
Παν. Ιωάν. Καλατζής	500
Ηλίας Αν. Πρίτσας	500
Λεων. Ηλ. Τσιαμαντάς	500
Γεωργ. Παπής	1.000
Ελένη Μηλαρά - Γιαννακάκη	2.000

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

Τζάμια — Κρύσταλλα —
Καθρέπτες
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΡ. ΜΑΓΑΛΙΟΣ
Κηπουπόλεως 9
Κηπούπολη
Τηλ. 5737375

Ηλεκτρικά Έιδη
ΑΠΟΣΤΟΛ. ΑΝ. ΜΑΓΑΛΙΟΣ
Φοινίκης 45 - 47
Σεπόλια
Τηλ. 5127379

Μεταφορές — Μετακομίσεις
ΦΑΝΗΣ ΣΩΤ. ΚΥΡΙΤΣΑΣ
Τηλ. 2622892

Καφενείο — Ουζερί
τα «ΑΓΡΑΦΑ»
ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΟΥΖΑΣ
Πάρνηθος 24
Κυψέλη
Τηλ. 8625249

Ατελιέ Υψηλής Ραπτικής
ΒΑΣΩ ΚΥΡΙΤΣΑ — ΚΑΛΛΗ
Κεδρινού 89
Αμπελόκηποι
Τηλ. 6460941

Ευλουργικές Εργασίες
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ι. ΠΡΙΤΣΑΣ
Τριάντη 4
Μπραχάμι
Τηλ. 9920198

ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ
ΕΥΛΟΥΡΓΙΚΕΣ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡ. ΓΩΓΟΥΛΗΣ
Μεθοδίου 19 ΝΕΑ ΛΙΟΣΙΑ
Τηλέφωνο 5721213

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΪΑΣ
ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΣΤ. ΠΑΠΠΗΣ
Θηβών και Μ. Ψελλού 2
ΝΕΑ ΛΙΟΣΙΑ
Τηλέφ. 5715379, 5748894

Σιδηρές Κατασκευές
ΑΘΑΝ. ΚΥΡΙΤΣΑΣ
ΔΗΜ. ΚΑΛΛΗΣ
Σπάρτης 6, Βριλήσια
Τηλ. 6447851

— ΤΖΑΜΙΑ — ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ
— ΚΑΘΡΕΠΤΕΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΑΝ. ΠΡΙΤΣΑΣ
Θηβών 202 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ
Τηλ. 5726559

ΕΙΔΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΑΝ. ΔΗΜ. ΤΣΙΑΜΑΝΤΑΣ
Σπετσών 69 ΚΥΨΕΛΗ
Τηλέφ. 8224889

«Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΤΗΣ»

Τριμηνιαία εφημερίδα
του Εξωραϊστικού Συλλόγου
Φυλακτής Καρδίτσας
Έδρα Αθήνα

Διευθυντής
Ηλίας Δ. Παπαδούλης
Ιακίου 8 — Αθήνα
Τηλ. 7224528

Υπεύθυνος σύνταξης
Βασίλειος Γ. Αλεξίου
Αγ. Αποστόλων 6 Αθήνα
Τηλ. 8814648

Υπεύθυνος τυπογραφείου
Γιάννης Γαλαίος
Κωλέτη 7 — Αθήνα
Τηλ. 3634397

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΣΤ' ΑΣΠΡΑ ΛΙΘΑΡΙΑ

ΣΤΝΕΧΕΙΑ από σελ. 1

διατηρούσαν ουσιαστική ανεξαρτησία, την δε συνθήκη υπέγραψαν ο Τούρκος αρχιστράτηγος Θεσσαλίας Βεϊλέρ Βέης με εντολή του Σουλτάνου Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπούς και οι προύχοντες των Αγραφών. Να τι έλεγε η συνθήκη: — «Απαντα τὰ χωριά τῶν Ἀγραφῶν ἀποτελοῦσιν αὐτονομίαν, ἡ ὁποία διοικεῖται ὑπὸ Σιμβουλίου, ἔχοντος ἔδραν τὴν παρὰ τὸ ὄροπέδιον Νεβρόπολιν ὀνομασθῆν καυμάπολιν Κασαμπά, (σημερινὸ Νεοχώρι).

— Οὐδεμία Τουρκικὴ οἰκογένεια ἐπιτρέπεται νὰ κατοικήσει εἰς τὰ χωριά τῶν Ἀγραφῶν, ἐκτὸς τοῦ Φαναρίου.

— Οἱ κάτοικοι τῶν πεδινῶν καὶ ὄρεινῶν μερῶν ἐπικοινωνοῦν ἐλευθέρως.

— Ἐκάστη κοινότης τῶν Ἀγραφῶν ὑποχρεοῦται νὰ πληρῶνει εἰς τὴν Ἱψηλὴν Πύλιν ἑτησίως 50.000 γρόσια. Τὸ ποσὸν θ' ἀποστέλλεται παρὰ τοῦ εἰρημένου συμβουλίου δι' ἐμπίστου προσώπου εἰς τὴν ἔδραν τῆς Εὐδαμονίας (Κωνσταντινούπολιν).

Ἡ Συνθήκη αὐτὴ ἰσχυρῆ μέχρι τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀλή Πασά τῆς Ἡπείρου, ὁ ὁποῖος θέλησε νὰ καθυποτάξει τ' Ἀγραφα, ὅπως ἔκαμε καὶ με τὸ Σούλι.

«Τὸ λένε ΑΓΡΑΦΑ, διηγείται ὁ γεροτσέλιγγας Κων)νος Φερεντινός (1836 — 1936), γιατί δεν μπόρεσε να τα γράψει ο Ἀλή Πασάς. Ἐφυγε ἀπὸ τα χωριά ὁ κόσμος καὶ ἐπίασε τα βουνά. Ὁ Ἀλής δεν εὗρε σκοπὸ καὶ ἀφήνε ἀγραφα τα χωριά. Κι ἔπε του Βελληγκέκα: **Δε βρήκα κομμανταραίους (λαοὺ) καὶ τ' ἀφήκα.**

Ἡ ιστορικὴ αὐτὴ ἀνασκόπηση ἐγένε, για να δώσουμε μια εἰκόνα γύρω ἀπὸ τ' Ἀγραφα καὶ τὴν ονομασία τους, καὶ για τὸ λόγο, για τί τὸ πανηγύρι «στ' Ἀσπρα Λιθάρια» εἶχε καθαρῶς ἀγραφιῶτικὸ χρώμα.

Πολλὰ ἦταν τὰ πανηγύρια, που γίνονταν **στην περιοχή Ἀγραφῶν** καὶ ιδιαίτερα **στην περιοχή Νεβρόπολης**, θρησκευτικὰ κυρίως, που τιμοῦσαν μεγάλες χάρες τῆς Ὀρθόδοξου Χριστιανικῆς Θεοσεβείας.

Ἔτσι τὸ κάθε χωριό, ἔχει τὸ δικὸ του πανηγύρι, πρὸς τιμὴ προστάτου Ἀγίας ἢ Ἀγίου, που συνήθως φέρει ἡ ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ.

Τὰ πανηγύρια αὐτά, θρησκευτικὰ συνήθως, διαρκοῦν μια μέρα, ἀρχίζον με τὸ χαρμόσυνο ἦχο τῆς καμπάνας, τὸ ἐκκλησιαστικὸν τῶν κατόικων με τὰ σχετικὰ «νῆματα», τὸ γλέντι **στην πλατεία ἢ ἐκκλησία ἢ στα μαγαζιά τοῦ χωριοῦ**, με καλεσμένους συγγενεῖς, φίλους ἀ-

πὸ τὰ γύρω χωριά (μουσαφιρηδες).

Τὸ πανηγύρι ὁμως «στ' Ἀσπρα Λιθάρια» εἶχε μια ἄλλη χάρη καὶ ζωντανία. Διαρκοῦσε τρεῖς μέρες, με τὶς πρόχειρες καλύβες για τὰ εμπορεύματα, που ἦταν κυρίως ἀγροτικὰ καὶ δασικὰ προϊόντα, με συρροὴ ἰκανοῦ ἀριθμοῦ ἐπισκεπτῶν ὄχι μονάχα ἀπὸ ντόπιους Νεβροπολίτες, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τ' ἄλλα μέρη τῆς Θεσσαλίας, Εὐρυτανίας καὶ Ἡπείρου.

Χαρακτηριστικὸ εἶναι, πως για τὴν ονομασία «Ἀσπρα Λιθάρια» δεν ὑπάρχει κάποια σχετικὴ ονομασία που να εἶναι δοσμένη με τὴ λέξη, γι' αὐτὸ ὑπάρχουν ἀρκετὲς γνώμες.

Ἐάν θελήσει κανεὶς να βρεῖ τὴν ονομασία ἀπὸ τὴ λέξη «Ἀσπρα Λιθάρια» ἀπὸ ἀσπρὲς πέτρες ἢ κοτρώνια που προφανῶς νὰ ὑπῆρχαν ἐκεῖ, δεν νομίζουμε να συνέβαινε κάτι τέτοιο, ἀλλὰ ἀπὸ κάποια ἄλλη περίπτωση.

Ἴσως, να γύριζαν αὐτὸ τὸ πανηγύρι οἱ Νεβροπολίτες για τὴ χάρη τῆς Παναγίας, **στη μνήμη τῆς ἀπόδοσης τῆς Κοίμησης τῆς Θεοτόκου (23 Αυγούστου)**. Φυσικὰ στ' Ἀσπρα Λιθάρια που γίνονταν τὸ πανηγύρι δεν ὑπῆρχε ἐκκλησία. Τώρα, γιατί γίνονταν τέλη Αυγούστου, αὐτὸ κατὰ υποκειμενικὴ κρίση, πιστεύεται, πως ὕστερα ἀπὸ τὴ λήξη τῆς καλοκαιρινῆς περιόδου καὶ τὸν ἐρχομὸ τοῦ χειμῶνα, οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς, ἐπρεπε να σμίξουν κάπου καὶ να τα ποῦνε...

Τὸ πανηγύρι «στ' Ἀσπρα Λιθάρια» ἐμοιάζε σαν μια ζωντανὴ πολιτεία, για ὅσες μέρες διαρκοῦσε, δίχως τὰ σημερινὰ φῶτα, ἀλλὰ με τὰ κλεφτοφάναρα καὶ τὰ λυχνάρια ἀπὸ «ρετσίνα» καὶ τὶς φωτιές. Πράγματι, ἦταν ονομαστὸ πανηγύρι. Τὸ περίμεναν, πως καὶ πως τὸ παζάρι οἱ Νεβροπολίτες!

Τὸ παζαράκι, ἐτσι τὸ συνήθιζαν, να τὸ ἀποκαλοῦν, οἱ περισσότεροι, ἦταν ἓνα πραγματικὸ ξεφάνταμα, μια ἀληθινὴ ομορφιά, ἓνα καλὸ ἀντάμωμα!

Τὸ ζοῦσαν τὸ παζαράκι οἱ Ἀγραφιῶτες - Νεβροπολίτες, ἀφοῦ τὸ εἶχαν σημάδι καὶ τὸ περίμεναν με λαχτάρα καὶ καὶμὸ. Ἦταν πραγματικὴ σίναξη καὶ κοινωνικὴ ἐκδήλωση.

Παροιμιώδης ἐμεινε καὶ αὐτὸ τὸ χαρακτηριστικὸ:

— Ὅταν κάποιος ἀπὸ τὸ σπίτι, ἤθελε να καλοπιᾶσει τὸ ἀγορὶ τοῦ σπιτιοῦ, για κάποιο θέλημα, τούλεγε: Ἄντε στὸ παζαράκι θα σου πάρουμε φλογέρα! Θα σου αγοράσουμε «καλούδια»!

Ἄμα τὸ τάμα δεν πραγματοποιοῦνταν στὸ παζαράκι, τότε εἶχα-

με κλάματα καὶ τὸ χειρότερο τὴν ἀρνηση να πηγαίνει κοντὰ στα γίδια!

Μεγάλὸ καὶμὸ, για τὸ ἀγορὶ καὶ τὸ τσοπάνη να κρατήσῃ στα χέρια τοῦ ξύλινη ἢ «πάφλινη» φλογέρα καὶ μ' αὐτὴ να διαλαλήσῃ κάποιους σκοποῦς πατριωτικοῦς, κλέφτικους, τραγοῦδια που μιλοῦσαν για ἀγάπη καὶ για ξενιτεία.

Ἔτσι τὸ ἀψυχο αὐτὸ ὄργανο, ἦταν ἴσως μοναδικὴ διασκέδαση καὶ συντροφιά καὶ **στη δουλειά του**, που ἦταν ὁ λόγγος, τὸ χωράφι, παρῆα με τὰ ζωντανά, για τὸν ορεινὸ κάτακο τῆς περιοχῆς.

Στὸ παζαράκι, ιδιαίτερη αἰγλή καὶ χάρη, εἶχαν τὰ ἀθάνατα λεβέντικα δημοτικὰ τραγοῦδια, γιατί στάλαζαν βάλσαμο καὶ παρηγοριά στις καρδιές, για ὅλες τὶς κοινωνικὲς τάξεις τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ μιλοῦσαν για ἡρωισμό, για χαρά, για λύπη, για ξενιτεία!

Ὁ Σεραφεῖμ Τσιτσάς, σε πολλὰ γραφομένα του, σε ἠθὴ καὶ ἐθίμα τῶν Ἀγραφῶν, μας ἀναφέρει, πως ἡ ξενιτεία, ὑπῆρξε πάντοτε ἡ σκληρὴ μοῖρα, ὁ ζωντανὸς ξεχωρισμὸς τῶν ἀπόμακρων αὐτῶν χωριῶν.

Στὰ παλαιότερα χρόνια τὰ βουνά καὶ τὰ φαράγγια τους, οἱ στράτες καὶ τὰ μονοπάτια, ἀχολογούσαν ἀπὸ τους σπαρακτικούς ἤχους καὶ τ' ἀναστενάγματα τῶν τραγουδιῶν τῆς ξενιτείας, ἀφοῦ ἐκλαίγε ἡ μάνα, ὁ πατέρας, ἡ κόρη, ἡ ἀδελφή, για τὸ ξεριζωμὸ τοῦ ξενιτεμένου.

«Καλότυχα πούν' τα βουνά, με τὸ ζακόνι ἀπῶχον, τὸ καλοκαίρι πράσινα καὶ τὸν χειμῶνα φλόρα, τὴν ὁμορφη τὴν ἀνοιξη πολὺ ροδαμισμένη...»

«Τὸ τ' εἶναι μαύρα τὰ βουνά, βαρεῖα βαλαντωμένα, ἴπῶχον ἀντάρρα **στην κορυφή** καὶ **καταχνιά** στὸ πάτο.»

«Ἀπόψε εἶδα στὸν ὕπνο μου, στὸν ὕπνο που κοιμόμουν, τρία ποτάμια πέρναγα, τὰ τρία **στην ἀράδα** εἶχαν θολὰ τὰ ρέματα καὶ τὰ νερά βαμμένα...»

«Ἀνταριασμένα τὰ βουνά, συννεφιασμένοι οἱ κάμποι, βγήκε ὁ ἥλιος κόκκινος καὶ τὸ φεγγάρι μαύρο...».

«Ἐχετε γειά ψηλά βουνά καὶ δροσερὲς βουσοῦλες, καὶ σεις Τζουμέρκα καὶ Ἀγραφα, **παλλικαριῶν λημέρια**».

«Στου Παπαλά - Παπαλάμπραϊνα, στου Παπαλάμπρου τὴν αυλή, γιέ μ' πολλοὶ νὰ μαζεμένοι, Παπαλάμπραϊνα καὶμῆνη...».

«Τρεῖς λαμπαδοῦ - λαμπαδοῦλα μου, τρεῖς λαμπαδοῦλες στὸ χορὸ. Καὶ μια λαμπάδα ἦταν χρυσὴ **ζηβάει** καὶ ἀνάβει μοναχὴ...».

«Σαν τοίτ' τὴ νύχτα καὶ ἄλλη μια καὶ ὅλη τὴν εβδομάδα. Με κάλεσε ἡ ἀγάπη μου να πάω να με φιλέψει...».

«Του τσέλιγγα τὰ πρόβατα, του τσέλιγγα τὰ γίδια, σαν τὰ μυρμήγκια περπατοῦν, σαν τὰ μελίτσια βάζουν.

ΣΤΝΕΧΕΙΑ **στη σελ. 4**

«Ξενιτεμένο μου πουλί καὶ

παρῶνομένο,

ἡ ξενιτεία σοι χαίρεται καὶ ἐγὼ ἔχω τὸν καὶμὸ σου!

Να στείλω μῆλο σέπεται, **κυθῶνι**

μαραγκιάζει,

σταφύλι ξερογιάζεται,

τριαντάφυλλο μαδιέται...».

Τόχει στὸ αἷμα τοῦ ὁ Ἀγραφιῶτης, να τραγουδά κάθε καὶμὸ του, ὅταν βρίσκεται στὸ χωράφι, στὸ λόγγο, γάμο καὶ χαρά, ὅπως καὶ ἡ λεβέντισα Ἀγραφιῶτισσα ὅταν ἔχει ἐργαλειό, κέντημα, δουλειά στὸ χωράφι...

Χαρακτηριστικοὶ εἶναι οἱ χοροὶ που χορεύονται στα διάφορα πανηγύρια καὶ ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς ἀπὸ τους κατοίκους τῆς περιοχῆς, ὅπως τὰ θλυκωτά, βλάχικα καὶ Ἀργιθεάτικα, γιατί ἔχουν ξεχωριστὴ χάρη καὶ σβελτάδα. Συνήθως, οἱ οργανοπαίχτες, ἦταν ἀπὸ τὴν γύρω περιοχή που γνώρισαν κάθε γούστο μερακλή.

Δεν θα ἦταν ἀδικο, οὔτε καὶ παρῶλογο, να ἀναφερθεῖ, πως οἱ Ἀγραφιῶτες ἦταν καὶ εἶναι δεινοὶ χορευταράδες, ἀλλὰ καὶ τραγουδιστάδες, που ὅταν βρεθοῦν σε χαρές καὶ πανηγύρια, δεν χορταίνει μάτι ἀνθρώπου να τους καμαρώνει καὶ ἀντὶ να τους ἀκούει, γιατί ὅλα ἔχουν κοινωνικότητα καὶ σημασία (τραγοῦδια).

Στὸ παζαράκι, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ κλασικὰ δημοτικὰ τραγοῦδια που εἶχαν θέση, ὅπως Πλάτανος, Λετός, Ἰτιά, Ἡλῖος κ.ά. εἶχαμε καὶ χαρακτηριστικὰ τραγοῦδια, ὅπως:

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Του γραμματέα της Κοινότητας Δ. ΒΟΥΖΑ

— Επισκέφθηκε στις 13.7.1984 την Κοινότητά μας ο Νομάρχης Καρδίτσας κ. Δ. Κουκουλάκης και εξήτασε επί τόπου τα διάφορα ζητήματα του χωριού μας.

— Άρχισε η κατασκευή του κοινοτικού δρόμου από Καμάρα — Φυλαχτή.

— Δημοπρατήθηκε η κατασκευή κοινοτικών δρόμων με

τιμεντόστρωση προϋπολογισμού 3.000.000 δρχ. Μειωδότης με έκπτωση 280) ο επί των τιμών του τιμολογίου αναδείχθηκε ο μηχανικός κ. Γ. Παπαπέτρου.

— Τα τελικά αποτελέσματα των Ευρωεκλογών του χωριού μας, στις 17.6.84 έχουν ως εξής.

ΠΑΣΟΚ	ανδρών 167	γυν. 132	σύνολο 299
Ν.Δ.	» 115	» 86	» 201
ΚΚΕ	» 69	» 64	» 133
ΚΚΕ εσ.	» 9	» 4	» 13
ΕΔΗΚ	» 1	» 0	» 1
ΚΙΟΔΗΣΟ	» 1	» 0	» 1
Χρ. Δημοκρατία	» 3	» 3	» 6
Κ. Προοδευτικών	» 3	» 0	» 3
ΕΠΕΝ	» 11	» 4	» 15
ΕΣΠΕ	» 2	» 1	» 3
Κ. Φιλελευθέρων	» 1	» 0	» 1
ΕΚΚΕ	» 2	» 0	» 2
ΕΔΕ	» 0	» 1	» 1
ΕΝΕΚ	» 0	» 1	» 1

ΚΑΛΕΣΜΑ ΤΩΝ ΧΩΡΙΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΟΥ ΑΗ - ΛΙΑ

Τη Παρασκευή 20 Ιουλίου γίνεται στο χωριό μας το ετήσιο Πανηγύρι του ΑΗ - ΛΙΑ.

Ο Εξωραϊστικός Σύλλογος Φυλαχτής Καρδίτσας συνιστά στα μέλη του να πάρουν μέρος με τις οικογένειές τους στο Πανηγύρι και στο χορό.

Είναι ευκαιρία για ένα ξαντάμωμα στο χωριό μας,

για να γλεντήσουμε αντάμα μέσα στη δροσιά, κάτω από τα έλατα, δίπλα στη Ξηρόβρυση, ξεχνώντας έστω και για λίγο την αφόρητη ζέση της Αθήνας, ώστε χορεύοντας να ξαναζωντανέψουμε τα ήθη και έθιμα του Πανηγυριού μας και να θυμηθούμε τις παλιές, αξέχαστες, γιορτινές, πανηγυριώτικες, χαρούμενες στιγμές.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Με απόφαση του Εξωραϊστικού Συλλόγου, η Δεμιώ Α. Κυριτσά, ορίστηκε για την καλοκαιρινή περίοδο υπεύθυνη Επόπτρια για την καθαριότητα των χώρων γύρω από την πλατεία και τα μαγαζιά.

Τους χώρους αυτούς, για λόγους υγιεινής και ευπρέπειας, θα πρέπει όλοι μας να τους διατηρούμε καθαρούς και να συμμορφωνόμαστε με τις υποδείξεις της αγαπητής μας Δεμιώς. Είναι γνωστό πόσο αγαπάει το χωριό η Δεμιώ, η οποία και έχει μια αυξημένη ευαισθησία στην καθαριότητα και την ευπρέπεια για τους χώρους γύρω απ' την πλατεία και τα μαγαζιά, την οποία εκφράζει με το δικό της τρόπο απευθυνόμενη σ' όλους ευγενικά και με τακτ, στους ασυμμόρφωτους δε, σκληρά, σηκώνοντας στην ανάγκη... και τη μαγκούρα της.

ΛΤΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΩΤ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

1. ΝΕΒΡΟΠΟΛΗ 2. ΑΕΤΟΣ 3. ΣΕΡΜΕΝΙΚΟ 4. ΣΤΚΑ — ΗΡΑ 5. ΔΡΑ — ΑΡΙΔΑ 6. ΩΡΑ — ΟΣΟΣ 7. ΑΣΗΜΟΣ — ΣΣ 8. ΤΣΑΚ 9. ΝΟ — ΝΑΟΣ

ΚΑΘΕΤΑ

1. ΝΗΣΣΑ 2. ΕΥΡΩΣΤΟ 3. ΒΑΡΚΑΡΗΣ 4. ΡΕΜΑ — ΑΜΑΝ 5. ΟΤΕ — ΟΚ 6. ΠΙΟΝΗΡΟΣ 7. ΟΣΙΡΙΣ — ΛΑ 8. ΚΑΔΟΣ 9. ΑΣΣΟΣ

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΣΤ' ΑΣΠΡΑ ΛΙΘΑΡΙΑ

ΣΤΥΝΕΧΕΙΑ από σελ. 3

Όσο νερό 'χει η θάλασσα, τόσα καρδάρια γάλα.

Όσα τα χιόνια στα βουνά, τόσο τυρί στη κάδη...».

«Πήραν τ' απόσκια ίσκιωσαν, Λουλούδα μ' στην αυλή σου κι εσύ Λουλούδα μ' νύχτωσες, στον μύλο μην πηγαίνεις γιατί είναι Τούρκος μυλωνάς κι αράπης μεραδιάρης σε παίρνει ξάι για φίλημα...».

«Μη με κοιτάς που γέρασα κι ασπρίσαν τα μαλλιά μου με γέρασα τα βάσανα, της ξενητειάς (φυλακή) οι πόνοι Έχω πολλά παράπονα κι θα τα φάει το χώμα...».

«Εσείς πουλιά μ' πετούμενα, που πάτε στον αέρα. Εβγάτε πάνω στ' Άγραφα, ψηλά στα κορφοβούνια ν' ακούσετε τον πόλεμο, πως πολεμούν οι κλέφτες...».

Αναφέρθηκαν ενδεικτικά μερικά από τα δημοτικά Τραγούδια, γιατί λέγονταν κι άλλα στο λαϊκό Παζάρι στ' Άσπρα Λιθάρια, που τα τραγουδούσαν οι Νεβροπολίτες και τα χόρευαν, στις πρόχειρες λαϊκές ταβέρνες, με τους καλούς μεξέδες, τα ψητά αρνιά και κατσίκια και πάνω από όλα το ζηλευτό «κουκουρέτσι» με κρασί από Μεσσηνιάλα, Βλάσδο και Βουνέσι, αλλά κι από τη Μαραθιά Καστανιάς.

Όπως, ήταν συνήθεια, κάθε χωριό ήταν συγκεντρωμένο (δηλαδή όσοι πήγαιναν στο Παζαράκι) σε ορισμένο μέρος, όπου έστηναν χορούς και διασκεδάζαν συγγενικά...

Το Παζαράκι, εκτός από τ' άλλα ευεργετήματα, είχε και κάποια κοινωνικότητα, όπως ήταν τα «προξενεία». Ήπνεχαν, οι λεγόμενοι προξενητάδες, που το μάτι τους έκοβε κάθε κίνηση αγοριών και κοριτσιών, που ήταν στον καιρό της παντρείας και γι' αυτό, σαν άλλα λαγωνικά, συγκέντρωναν κάθε πληροφορία που ήθελαν (πρόικα, σόι κλπ.) για νάρθουν ύστερα σε επαφή με τους ενδιαφερόμενους και να

γίνει κάποια προξενείο. Είχαμε πολλά προξενεία, από το αντάμωμα στο μεγάλο Παζαράκι, που είχε καθιερωθεί σαν τόπος νυφοδιαλέγματος.

Μερικοί πήγαιναν για να δουν κόσμο και να περάσουν την ώρα τους. Έτσι, κάποτε ρώτησαν ένα συγχωριανό τους (τύπο καλαμπορτζή) μερικοί Σερμενικιώτες που πήγε στο Παζαράκι: Τι αγόρασες απ' κει; Εκείνος, όπως πάντα χιουμοριστικά τους απήντησε: Αγόρασα αέρα κοπανιστό!

Το Αγραφιώτικο αυτό πανηγύρι θα μείνει για πάντα χρυσή ανάμνηση και θα ξεχασθεί σιγά - σιγά, δίχως να ζωντανέψει στην αρχική μορφή του, και θα παραμείνει, σαν παραμύθι «μια φορά κι ένα καιρό...».

Η Λαϊκή παράδοση, σαν βαρεία κληρονομιά, θα το κατατάξει σε μια περίφημη θέση μέσα στον πλούσιο λαογραφικό μουσείο της φυλής μας, για να διδάξει ανθρωπιά, λεβεντιά, αγάπη, τα όσα και ιερά της πατρίδας μας.

ΘΛΙΒΕΡΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

Συμπληρώνεται αυτό το μήνα — 20 Ιουλίου — 10 χρόνια απ' τη στιγμή που οι βάρβαρες ορδές του Αττίλα πάτησαν το πόδι τους στη μαρτυρική μεγαλόνησο, στη Κύπρο μας, και συνεχίζουν ακόμα να κατέχουν το 40ο) ο του νησιού.

Η θλιβερή επέτειος μας θυμίζει τους σκοτωμούς, τους βιασμούς, τις πυρπολήσεις, τις εξαφανίσεις και ένα σωρό άλλες απάνθρωπες πράξεις που διέπραξαν στους φιλήσυχους και φιλοπρόδους αδελφούς μας Κύπριους τα βάρβαρα στίφη των Τουρκαλάδων. Δεν χόρτασαν τα αιμοβόρα αυτά όντα με το αθώο αίμα και συνεχίζουν με το ψευδοκράτος του Ντενκτάς να γαυγίζουν.

Γαυγίζουν και συνεχίζουν να καταπατούν ιερά και όσια γράφοντας στα παλιά τους παπούτσια τις όποιες αποφάσεις του ΟΗΕ.

Έως πότε όμως θα συνεχίζουν τη πρόκληση; Κάποτε — και να το θυμάστε — θα αρχίσει γι' αυτούς η αντίστροφη μέτρηση με το πρώτο δάγκωμα και τότε όλοι οι καταπιεσμένοι Κούδριοι, Αρμένιοι, Κύπριοι, Έλληνες, αλλά και οι ίδιοι οι καταπιεσμένοι προοδευτικοί Τούρκοι θα ξεσηκωθούν και θα δαγκώνουν.

Τότε θα θυμηθούν οι ιθύνοντες ιμπεριαλιστές Τούρκοι την παροιμία «Όποιος σκάβει το λάκκο του αλλοθενού πέφτει ο ίδιος μέσα».